

Mei 1921 uit den academietain van Harderwijk verkocht en ten slotte een van de op de eilanden der voormalige Zuiderzee voorkomende houtige gewassen. Dit zijn van die eenvoudige mededeelingen, die ook in den tijd van Suringar het jaarboek zoo aardig maakten, temeer omdat zij gepaard gaan met korte opmerkingen van den schrijver. Zeer veel uitgebreid is echter de rubriek boekbesprekingen en referaten, ook alweer door Venema bewerkt, die een ruime schat van gegevens bevat van blijvende waarde. De vereeniging kan zich ten aanzien van haar jaarboek met dezen ijverigen medewerker gelukkig prijzen. F. B.

UIT DE DAGBLADEN.

N.R.Crt., (Avondblad), 22 Juli '37.

DE LANG VERBEIDE NATUURSCHOON-WET.

Men schrijft ons:

Door het uitvoeren van allerlei werken, die ingrijpen in het landschap wordt dit in steeds versneld tempo „geëconomiseerd“. Wij denken daarbij aan de heidevelden, moerasgronden en vennen, die tot bouw- en grasland worden ontgonnen, aan kronkelende beken, die keurig recht worden gelegd, aan onze prachtige duinen, die worden afgegraven of met landhuisjes bezaaid, aan de vele prachtige bosschen en schilderachtige houtwallen, die in ons boscharme land in eentonig bouwland worden omgezet.

Sedert vele jaren zijn onze natuurbeschermers, die langzamerhand tot een groot leger zijn aangegroeid, tegen dit alles in het geweer gekomen en onvermoeid zetten zij hun strijd in woord en geschrift voort. Met klem hebben zij sedert jaren aangedrongen op de invoering van een Natuurbeschermingswet en groote vreugde heerschte in de betrokken kringen, toen in de Troonrede van, naar ik meen, 1929 de indiening van een Ontwerp-Natuurbeschermingswet werd aangekondigd, waarnaar toen reeds sedert geruimen tijd reikhalzend werd uitgezien. Zooals elke natuurbeschermer weet en ook al meermalen is gebleken, liggen op dit terrein vele voetangels en klemmen. Dikwijls zijn de gronden, die uit een oogpunt van landschappelijk schoon of wel botanisch of faunistisch voor de wetenschap van groote waarde zijn, juist zeer geschikt om te worden ontgonnen tot bouw- en grasland, waaraan onze landbouwbevolking voor de stichting van nieuwe bedrijven behoefte heeft. Ook wenscht de Nederlandsche grondbezitter ongaarne en in elk geval niet zonder behoorlijke schadevergoeding, in zijn rechten te worden gekort.

Het is in de kringen, die zich met de behartiging van het natuurschoon bezighouden, een „publiek geheim“, dat de heeren P. Visser, administrateur b. h. departement van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen, en E. D. van Dissel, directeur van het Staatsboschbeheer, eenigen tijd geleden van de vorige Regeering opdracht hebben gekregen te zorgen, dat zoowel de ideëele als de oeconomische belangen, die hier op het spel staan, in het wetsontwerp zoo goed mogelijk tot hun recht komen. Naar verluidt zouden beide heeren met hun zeer verantwoordelijke en verre van gemakkelijke taak gereed zijn en het ontwerp aan de pas opgetreden Regeering hebben aangeboden.

Moge deze de gelegenheid hebben zich spoedig aan deze urgente kwestie te wijden!

Het Vaderland, 15 Augustus 1937.

NATUURBESCHERMING IN INDIE.

De aandacht van de Nederlandsche Commissie voor Internationale Natuurbescherming werd onlangs gevestigd op het noodlot, dat zich bezig is te voltrekken jaan het schamele overschot van een orde der dierenwereld, die eens meer dan 130 geslachten telde en waarvan er thans nog slechts een 8-tal over zijn!

Moeten nu hiervan wederom twee soorten, de Javaasche Neushoorn en de Bergzebra door uitroeiing van den aardbodem verdwijnen?

En dan komen ons de volgende woorden van prof. dr. Eug. Dubois voor den geest:

„Hoe arm wordt aldus de dierenwereld, die naast den mensch geschapen was, door zijn schuld, door zijn zeer groote schuld”.

Het is bekend, dat de Javaasche Neushoorn (*Rhinoceros sondaicus*) de eenhoornige soort dus, slechts in gering aantal voorkomt in Z.O.-Azië, op Java en Sumatra. Op deze laatste eilanden zeer waarschijnlijk slechts in enkele tientallen exemplaren.

Men rekende deze dieren tot de soorten, die volkomen bescherming noodig hebben; men stichtte zelfs op Java een natuurmonument te hunner beveiliging, n.l. het reservaat Oedjong Koeloni op Java's westpunt gelegen.

Jammer genoeg kon voor een aparte bewakingsdienst van dit reservaat geen geld worden uitgetrokken. De gevolgen bleven dan ook niet uit: er werd op een verschrikkelijke manier gestroopt en toen enkele jaren geleden geconstateerd moest worden, dat de uitroeiing naderbij kwam, werd alarm geblazen en hielden deze verduisteringen — helaas slechts voor korten tijd — op. De crisis deed ook echter in deze zijn invloed gelden. Bezuiniging op het politietoezicht was oorzaak, dat in den jare 1836 wederom 12 exemplaren — misschien wel meer, doch 12 op enkele tientallen zegt genoeg — werden gestolen.

De bedreiging van den Javaaschen *Rhinoceros* in het natuurmonument Oedjong-Koelon is een quaestie, die de natuurbeschermers, zoowel in Indië als in Nederland de laatste jaren steeds heeft bezig gehouden. De strooperijen op groote schaal, in 1936 gepleegd, hebben veel stof opgejaagd. Het reservaat is een kleine 40.000 ha groot en een intensieve bewaking zal ongetwijfeld eenig geld kosten. Het schijnt thans in de bedoeling te liggen het terrein onder het beheer van den Dienst van het Boschwezen te brengen, door het veranderen van den status natuurmonument in wildreservaat. De directeur van Economische Zaken, de hoogste autoriteit op het gebied der natuurbescherming in Indië, bezocht het schiereiland Oedjong-Koelon in 1936 en was van meening, dat een betere bescherming van het wild in het reservaat, speciaal van den *rhinoceros*, dringend gewenscht is. Een eerste vereischte voor een meer afdoende bewaking schijnt te zijn, dat de met het toezicht belaste ambtenaren de beschikking krijgen over een snelle motorboot, omdat de strooperijen meestal van de zeezijde af worden ondernomen.

Wij twijfelen er niet aan of de Dienst van het Boschwezen zal, indien de noodige middelen tot zijn beschikking worden gesteld er voor zorgen dat althans voor strooperijen deze diersoort veilig zal worden gesteld.

E.